

การใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน
เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*

APPLYING OF THE COSR MODEL IN DEVELOPING THE
CONSCIOUSNESS OF PERSONNEL IN THE LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION WITH DEWATHAMMA PRINCIPLE FOR FOREST
CONSERVATION THUNGLUANG SUBDISTRICT MUNICIPALITY
SURAT THANI PROVINCE

ปณณพงศ์ วงศ์ณาศรี

Punnapong Wongnarsi

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศราช
Mahamakut Buddhist University Srithammasokraj Campus, Thailand

นันธิดา จันทรศิริ

Nantida Jansiri

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Walailak University, Thailand

Email: lekpunnapong@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อประเมินประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเพื่อสร้างคู่มือการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model มีความเหมาะสมและจำเป็นเร่งด่วนทั้งในระดับบริบทภายในและภายนอกท้องถิ่น รวมถึงบุคลากรมีความพร้อมในการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model

* Received 25 July 2019; Revised 24 November 2019; Accepted 24 November 2019

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model โดยภาพรวมของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งจากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการกำหนดพื้นที่ความรับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจและเต็มใจในการรูปแบบ CoSR Model มาประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. คู่มือการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรจากผลของการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model กับเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการกำหนดรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดแผนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนร่วมกัน และการกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยมีแผนในสองระยะ คือ ระยะการถ่ายทอดความรู้ และระยะสร้างความร่วมมือ การวัดผลและประเมินผล ใช้การสนทนากลุ่ม และรายงานผลการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: รูปแบบ CoSR Model, การอนุรักษ์ป่า, การพัฒนาจิตสำนึก, หลักทฤษฎีธรรม

Abstract

This research aims to study an applying of CoSR Model in developing the consciousness of personnel in the local administrative organization with Dewathamma principle for forest conservation, Thungluang Subdistrict Municipality, Surat Thani province ; to evaluate the effectiveness of applying of CoSR Model in developing the consciousness of personnel in the local administrative organization with Dewathamma principle for forest conservation, Thungluang Subdistrict Municipality, Surat Thani province and to create the handbook of developing the consciousness of personnel in local administrative organizations with Dewathamma principle for forest conservation. This research is conducted through qualitative research.

The results found as follows:

1. An applying of CoSR Model is appropriate and necessary urgently for both internal and external contexts. The personnel also had the readiness to apply CoSR Model.

2. From the results of the effectiveness evaluation of applying of CoSR Model, most participants both in the workshop evaluation and the zoning design evaluation had more knowledge, understanding and willingness to apply the CoSR Model in forest conservation of Thungluang Subdistrict Municipality, Surat Thani province.

3. The handbook of developing the consciousness of personnel created by applying CoSR Model in Thungluang Subdistrict Municipality, Surat Thani province specifies the pattern of workshop to indicate the strategic plan for forest conservation and the responsible zoning design for forest conservation classified into two faces; giving knowledge face and making cooperation face. For measurement, the focus group and the operational report were conducted.

Keywords: Cosr Model, Forest Observation, Consciousness Development, Dewathamma Principle

บทนำ

การอนุรักษ์ป่าเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศไว้ทั้งต่อคนรุ่นปัจจุบันและรุ่นต่อไป การอนุรักษ์ป่าจึงเป็นนโยบายสำคัญของชาติ ปรากฏตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) และ นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ 2555-2559) และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนตามแผนงานวิจัยที่ 1.6 การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้นตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ 2555-2559) กลุ่มที่ 8 ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2554)

สถานการณ์ในปัจจุบันพบว่าพื้นที่ป่ามีแนวโน้มลดลงไปอย่างมาก อันมีสาเหตุหลักมาจากการทำลายป่าเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ นอกจากส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนแล้ว ยังก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่กระทบต่อมนุษย์โดยตรง การขาดจิตสำนึกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งต่อตนเองและผู้อื่นเป็นปัญหาหลักของการทำลายป่า (กรมป่าไม้, 2557) ในทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมในสร้างจิตสำนึกให้บุคคลเกิดความละอายและเกรงกลัวต่อการทำบาป ซึ่งปรากฏในพระไตรปิฎกเล่มที่ 27 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 19 ขุททกนิกายชาดก ภาค 1 เทวธรรมชาดก ว่าด้วยธรรมของเทวดา กล่าวไว้ว่า “สัพบุรุษผู้สงบบระจิบ ประกอบด้วยหิริและโอตตปปะ ตั้งมั่นอยู่ในธรรมอันขาว ท่านเรียกว่าผู้มีธรรมของเทวดาในโลก”หลักเทวธรรมจึงประกอบไปด้วยหลักหิริและโอตตปปะ หิริ อันมีสมุฏฐานภายใน หมายถึง ความละอายต่อบาป และ โอตตปปะชื่อว่า มีสมุฏฐานภายนอก หมายถึง ความเกรงกลัวต่อบาปย่อมไม่กระทำความบาปกรรม ดังนั้น การสร้าง

จิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าตามหลักทฤษฎีธรรมจึงเป็นแนวทางที่จะช่วยให้บุคคลมีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำลายป่าได้แนวทางหนึ่ง

การพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการอนุรักษ์ป่า ภาคใต้ตอนบน ที่เรียกว่า CoSR Model (ปัญญพงศ์ วงศ์ณาศรี, 2560) ซึ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรหลักที่มีบทบาทในการอนุรักษ์ป่าโดยการสร้างจิตสำนึกตามหลักทฤษฎีธรรม โดย Co ย่อมาจาก Collective Consciousness หมายถึง จิตสำนึกร่วมของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการ อนุรักษ์ป่า ตามหลักทฤษฎี โดยการกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่า S ย่อมาจาก Sustainable Development หมายถึง การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าตามหลักทฤษฎีธรรมของบุคลากรทั้งตามหลักทฤษฎี (การละอายต่อบาป) และตามหลักโศดตบปะ (การเกรงกลัวต่อบาป) จะนำไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ และ R ย่อมาจาก Responsibility หมายถึง ความรับผิดชอบของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ป่าตามหลักโศดตบปะ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ หากบุคลากรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการอนุรักษ์ป่า ก็จะมีจิตสำนึกในด้านความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่า และไม่กล้าทำบาป เพราะเกรงกลัวว่าผลกระทบจะเกิดขึ้นแก่ตนและส่วนรวมแล้ว จะส่งผลต่อการสร้างจิตสำนึกไปยังผู้นำชุมชนและชาวบ้านได้

จากรูปแบบดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาในด้านพื้นที่ป่าที่มีแนวโน้มลดลงไปเรื่อย ๆ โดยประยุกต์รูปแบบ CoSR Model มาใช้ในการพัฒนาจิตสำนึกบุคลากร เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เพื่อประเมินประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model และเพื่อสร้างคู่มือการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยมุ่งหวังว่ารูปแบบนี้จะช่วยให้การอนุรักษ์ป่ามีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. เพื่อสร้างคู่มือการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้
พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย การวิจัยนี้ศึกษาในพื้นที่เทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอยางสีสุราช จังหวัด สุราษฎร์ธานี กลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ข้าราชการการเมืองฝ่ายบริหารของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ข้าราชการการเมืองฝ่ายสภาของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ข้าราชการประจำของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง เจ้าหน้าที่และลูกจ้างเทศบาลตำบลทุ่งหลวงตัวแทนชาวบ้าน ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ตัวแทนปราชญ์ชุมชนด้านการอนุรักษ์ป่า นักวิชาการด้านวัดผล ประเมินผล นักวิชาการของกรมป่าไม้จังหวัดสุราษฎร์ธานี และตัวแทนผู้นำทางศาสนา

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview of formal interview) และ แบบสนทนากลุ่มที่มีการกำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย โดยผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ที่ทำวิจัยและประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย และนำข้อมูลไปตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษา การประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model บริบทภายใน ด้านความต้องการและความจำเป็นของเทศบาลตำบลทุ่งหลวงกับรูปแบบ CoSR Model พบว่า เทศบาลตำบลทุ่งหลวงให้ความสำคัญกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ก็ยังไม่มีรูปแบบของการอนุรักษ์ป่าที่ชัดเจน การอนุรักษ์ป่าตามรูปแบบ CoSR Model จึงเป็นรูปแบบที่บุคลากรท้องถิ่นเห็นว่าเป็นแนวทางเหมาะสมในการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กับการอนุรักษ์ป่า เมื่อพิจารณาจากบริบทภายนอก ด้านความสอดคล้องของรูปแบบ CoSR Model กับบริบทความต้องการ/แรงจูงใจในการแก้ปัญหาการบุกรุกป่าและการขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่า จากสถานการณ์พื้นที่ป่าไม้ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่ามีแนวโน้มที่ลดลงไปเรื่อย ๆ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เริ่มมีการบุกรุกโดยเฉพาะจากนายทุนเพื่อทำการเกษตร และธุรกิจ ผลการวิจัย พบว่า ควรมีการอนุรักษ์ป่า

ของชุมชนกันอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้เกิดการทำลายป่ามากขึ้นโดยพิจารณาว่ารูปแบบ CoSR Model เป็นรูปแบบที่เหมาะสมต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชน และจำเป็นเร่งด่วน นอกจากนี้ พบว่า บุคลากรของท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความพร้อมค่อนข้างสูงเนื่องจากการจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าอย่างต่อเนื่อง ในอีกแง่หนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าบุคลากรของท้องถิ่นบางส่วนมีการอนุรักษ์ป่าเนื่องจากการปฏิบัติตามหน้าที่ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกระบวนการของการพัฒนาจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าเพื่อให้เกิดผลที่ยั่งยืนได้ต่อไปโดยการบูรณาการหลักธรรมทางศาสนา

การประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model สามารถดำเนินการในสองรูปแบบตามหลักทฤษฎี รูปแบบหนึ่งคือการประชุมเชิงปฏิบัติการ ตามหลักทฤษฎีด้านอัตตัตถะ และการแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบ ตามหลักทฤษฎีด้านทริ ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยบุคลากรเทศบาลตำบลทุ่งหลวงจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ข้าราชการการเมืองฝ่ายบริหารของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ข้าราชการการเมืองฝ่ายสมาชิกสภาของเทศบาลตำบลทุ่งหลวงข้าราชการประจำของเทศบาลตำบลทุ่งหลวงเจ้าหน้าที่และลูกจ้างเทศบาลตำบลทุ่งหลวงซึ่งจัดขึ้น 2 วัน ในวันแรก มีการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการอนุรักษ์ป่าชุมชนตามรูปแบบ CoSR model การให้ข้อมูลด้านสถานการณ์ของพื้นที่ป่าของจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้จังหวัดสุราษฎร์ธานี และการระดมสมองในเรื่องของการกำหนดนโยบายในการประชุมร่วมกันของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานีตามรูปแบบ CoSR Model ผลของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ได้แผนของการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนตามรูปแบบ CoSR Model และอีกด้านหนึ่งคือการจัดแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เรียกว่าระยะการถ่ายทอดความรู้ เป็นกระบวนการหนึ่งที่อยู่ในรูปแบบ CoSR Model คือ (Co : Collective Consciousness หรือ การสร้างจิตสำนึกร่วม) ตามหลักทฤษฎี ด้านทริ และระยะที่ 2 เรียกว่า ขั้นการสร้างความร่วมมือเป็นกระบวนการหนึ่งที่อยู่ในรูปแบบ CoSR Model คือ (R : Responsibility หรือ การสร้างความรับผิดชอบ) ตามหลักทฤษฎีด้านอัตตัตถะ

ผลจากการสนทนากลุ่มในการประเมินประสิทธิผลของการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ การประเมินผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (R : Responsibility หรือการกำหนดความรับผิดชอบ) ตามหลักทฤษฎี ด้านอัตตัตถะ พบว่าโดยภาพรวมผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ ความเข้าใจ และความเต็มใจในการอนุรักษ์ป่าตามรูปแบบ CoSR Model ในอีกด้านหนึ่ง คือการประเมินผลจากการกำหนดพื้นที่ความรับผิดชอบ (Co : Collective Consciousness หรือ การสร้างจิตสำนึกร่วม) ตามหลักทฤษฎี ด้านทริ ภาพรวมพบว่า

บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน มีความเต็มใจที่จะนำรูปแบบ CoSR Model มาประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีการแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่พื้นที่ที่ 1 พื้นที่ป่าห้ามใช้ ห้ามแตะต้อง ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณฝายน้ำล้นบางกลาง ได้มีกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการอนุรักษ์ป่าคือ กิจกรรมจิตอาสาดูแลพื้นที่ป่า พื้นที่ที่ 2 เรียกว่าพื้นที่ป่าใช้ประโยชน์ร่วมกัน ปกุกทดแทน คือพื้นที่ป่าบริเวณราชพฤกษ์ซึ่งมีกจะมีนายทุนเข้าไปรุกไล่หาผลประโยชน์ การแบ่งความรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ป่านี้ก็จะมีการกิจกรรมที่เรียกว่า กิจกรรมจิตอาสาปลูกป่าทดแทน และพื้นที่ที่ 3 ที่มีการจัดแบ่งโซนพื้นที่ความรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ป่านี้เราเรียกว่าพื้นที่ป่ารื้อถอน หรือเอาคืนพื้นที่ที่ถูกบุกรุก กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณนี้คือกิจกรรมฝึกอบรมจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ซึ่งทั้ง 3 ส่วนพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่านี้ได้ถูกกำหนดขึ้นโดยความร่วมมือของทั้งบุคลากรท้องถิ่น ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทุ่งหลวงและประชาชนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมใหญ่ที่เกิดขึ้นมาจากความร่วมมือของท้องถิ่นและส่วนราชการในระดับท้องที่ นั่นก็คือ กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาท้องถิ่น

คู่มือการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน สร้างขึ้นมาจากผลของการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ข้าราชการการเมืองฝ่ายบริหารของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง (นายกหรือตัวแทนนายกฯ) ข้าราชการการเมืองฝ่ายสภาของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง (ประธานสภาหรือตัวแทนหรือสมาชิกสภา) ข้าราชการประจำของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง(ปลัดเทศบาลหรือตัวแทน) หัวหน้าสำนักงานปลัด ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการกองช่าง ผู้อำนวยการกองการศึกษา (หรือตัวแทน) นักวิชาการด้านวัดผลประเมินผล ปรากฏชุมชน นักวิชาการของกรมป่าไม้จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพระภิกษุสงฆ์ หลังจากได้คู่มือแล้วจะมีการประเมินคู่มือการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรูปแบบ CoSR Model โดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของคู่มือ คู่มือนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ป่าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในการนำแนวทางที่ได้ตามรูปแบบ CoSR Model ไปประยุกต์ใช้จริง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของคู่มือ รูปแบบกิจกรรม และการวัดผลและประเมินผล วัดผลประสงค์ของคู่มือ เพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนตามรูปแบบ CoSR Model โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการในการกำหนดแผนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนร่วมกัน และการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนตามรูปแบบ CoSR Model โดยการกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนมีรูปแบบของกิจกรรมการพัฒนาจิตสำนึกบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ตามรูปแบบ

CoSR Model ใน 2 ลักษณะคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดแผนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนร่วมกันและการกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของตนเองจัดขึ้นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบ ในระยะเวลาสองวัน วันแรก ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือการบรรยายรูปแบบ CoSR Model การบรรยายสถานการณ์ป่าในพื้นที่จังหวัด และการบรรยายการอนุรักษ์ป่าโดยปราชญ์ชุมชนด้านการอนุรักษ์ป่า สำหรับวันที่สอง ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่การลงพื้นที่สำรวจป่าและการจัดทำแผนการอนุรักษ์ป่าชุมชนตามรูปแบบ CoSR Model โดยกำหนดให้แผนการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ แบ่งเป็นสองระยะได้แก่ ระยะที่ 1 ระยะของการถ่ายทอดความรู้ ระยะที่ 2 ขั้นการสร้างความร่วมมือโดยจะมีการกำหนดพื้นที่ความรับผิดชอบออกเป็น 3 ลักษณะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพป่าของบริบทท้องถิ่นนั้น ๆ ว่าจะสามารถกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบได้อย่างครอบคลุมทั้ง 3 โซนพื้นที่ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยในแต่ละพื้นที่จะมีรูปแบบกิจกรรมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นเจ้าภาพหลักในการดูแลรับผิดชอบพื้นที่ป่าร่วมกับผู้นำชุมชน สมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงชาวบ้านในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่ป่า ประกอบด้วยพื้นที่ป่าห้ามใช้ ห้ามแตะต้องหรือโซนที่ 1 จะมีการจัดกิจกรรมจิตอาสาดูแลพื้นที่ป่า พื้นที่ป่าใช้ประโยชน์ร่วมกัน ปลุกทดแทน หรือโซนที่ 2 จะมีการจัดกิจกรรมจิตอาสาปลูกป่าทดแทน และพื้นที่ป่ารื้อถอน เอาคืนพื้นที่ที่ถูกบุกรุก หรือโซนที่ 3 จะมีการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาจิตสำนึกการอนุรักษ์ป่า นอกจากนี้จะมีกิจกรรมใหญ่ที่มาจากความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับส่วนราชการระดับอำเภอในการจัดกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมของพื้นที่ป่าทั้งหมดในท้องถิ่นนั้น ๆ สำหรับการวัดผลและประเมินผล จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจะเป็นการวัดระดับจิตสำนึกของบุคลากรท้องถิ่นในการอนุรักษ์ป่า นอกจากนี้ การวัดผลและประเมินผลด้านการกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนตามรูปแบบ CoSR Model ด้านโอตตปปะ วัดและประเมินผลได้โดยการรายงานการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้น จาก 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาดูแลพื้นที่ป่า กิจกรรมจิตอาสาปลูกป่าทดแทน กิจกรรมอบรมพัฒนาจิตสำนึกการอนุรักษ์ป่า และกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประเมินด้านความร่วมมือ และความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่า

อภิปรายผล

การประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model กับบริบทของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บริบทภายใน ความต้องการและความจำเป็นของเทศบาลตำบลทุ่งหลวงกับรูปแบบ CoSR Model ที่พบว่า ยังมีการให้ความสำคัญน้อยกับเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้นำท้องถิ่นที่ให้

ข้อมูลว่าโดยส่วนใหญ่ของท้องถิ่นต่าง ๆ จะให้ความสำคัญกับเรื่องการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ น้อยเมื่อเทียบกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่น เช่น การให้ความสำคัญกับเรื่องโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่นมากกว่า การอนุรักษ์ป่าตามรูปแบบ CoSR Model จึงเป็นรูปแบบเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรในท้องถิ่นในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ที่ท้องถิ่นมีความคิดเห็นร่วมกันว่าเป็นรูปแบบที่บุคลากรท้องถิ่นสามารถนำการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ากับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผู้บริหารท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นที่กล่าวว่า นอกจากการอนุรักษ์ป่าตามแนวทางที่นำพระพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เรารู้จักละอายและเกรงกลัวต่อบาปแล้ว ยังสอดคล้องตามแนวทางพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่พระองค์ท่านทรงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ป่าอย่างมาก ซึ่งหากเราร่วมกันอนุรักษ์ป่านอกจากจะช่วยให้ง่ายอยู่อย่างยาวนานแล้วยังเป็นการสนองพระราชดำริของพระองค์ท่านที่พระองค์ทรงมองการณ์ไกลในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเอาไว้ให้คงอยู่อย่างยาวนานถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน (ตัวแทนบุคลากรท้องถิ่น, 2561) และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของนักปราชญ์ชุมชนที่สรุปได้ว่าการอนุรักษ์ป่าคือการทำตามพระราชดำรัสและพระราชกรณียกิจของในหลวง รัชกาลที่ 9 ด้านการอนุรักษ์ป่า ดังนั้น การเชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับพระราชดำรัสของพระองค์และพระราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง (ปราชญ์ชุมชน, 2561) ด้านความสอดคล้องของนโยบายท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนกับประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model พบว่ามีความเชื่อมโยงตั้งแต่เป้าหมายในระดับชาติ จนถึงระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นแนวทางการบริหารตามยุทธศาสตร์จากระดับกลางสู่ระดับท้องถิ่น แต่เนื่องจากยังไม่มีรูปแบบของการอนุรักษ์ป่าที่ชัดเจน รูปแบบ CoSR Model จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาบูรณาการในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้กับบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับรายงานแผนของเทศบาลตำบลทุ่งหลวงในด้านการพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของชัชพล ทรงสุนทรวงศ์ ที่กล่าวถึงการหาวิธีการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้น ในประเด็นบริบทภายนอกด้านความสอดคล้องของรูปแบบ CoSR Model กับบริบทความต้องการ/แรงจูงใจในการแก้ปัญหาการบุกรุกป่าและการขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่า จากสถานการณ์พื้นที่ป่าไม้ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่พบว่ามีแนวโน้มที่ลดลง โดยพิจารณาว่ารูปแบบ CoSR Model เป็นรูปแบบที่เหมาะสมต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชน เป็นความต้องการของท้องถิ่นที่จะเป็นต้นแบบของการอนุรักษ์ป่าชุมชน รวมถึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนของพื้นที่ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น บุคลากรท้องถิ่น รวมถึงประชาชนที่ให้ความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ป่ามีแนวโน้มลดลง (ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2546) สอดคล้องกับแนวคิดของ พวงเพชร ธนสิน กล่าวว่า มีหลักการอนุรักษ์ป่าที่สำคัญ คือบริเวณที่เป็นป่าอยู่แล้ว

ก็พยายามรักษาให้คงสภาพเป็นป่าต่อไป บริเวณป่าที่ถูกทำลายไปแล้วก็พยายามแปรสภาพให้กลับคืนเป็นป่าอีก (พวงเพชร ธนสิน, 2532)

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านการกำหนดแผนงานและโครงการที่มีอยู่ของท้องถิ่นที่เหมาะสมต่อการนำรูปแบบ CoSR Model ไปใช้ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของเทศบาลตำบลทุ่งหลวงจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่าการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ป่าซึ่งปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลทุ่งหลวงจังหวัดสุราษฎร์ธานี แต่พบว่ายังบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นในสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ และยังขาดการบูรณาการหลักธรรมทางศาสนาในการพัฒนาจิตสำนึกบุคลากรของท้องถิ่นเข้าไปในกระบวนการอนุรักษ์ป่าชุมชน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้นำท้องถิ่นที่ระบุชัดเจนว่าแผนงานและโครงการด้านการอนุรักษ์ป่ายังมีน้อยและไม่ชัดเจน คล้ายๆ กับท้องถิ่นอื่น ๆ เพราะมีเรื่องอื่นที่สำคัญกว่าอย่างเช่นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น แต่แม้ว่าเทศบาลตำบลทุ่งหลวงจะบรรจุแผนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้จำนวนน้อย แต่พบว่าบุคลากรของท้องถิ่นก็ได้เข้าร่วมกิจกรรมการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการดูแลป่าชุมชนกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โครงการที่ท้องถิ่นมีอยู่นั้นจึงสามารถต่อยอดและนำไปสู่การบูรณาการกับรูปแบบ CoSR Model ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของเทศบาลตำบลทุ่งหลวงได้ (ตัวแทนบุคลากรท้องถิ่น, การใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2561) สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของบุคลากรท้องถิ่นที่ให้ข้อมูลตรงกันว่าท้องถิ่นมีความพร้อมต่อการอนุรักษ์ป่าร่วมกันเพราะเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะไม่ได้เห็นผลเป็นรูปธรรมในลักษณะของแผนงานของท้องถิ่นเอง (ตัวแทนบุคลากรท้องถิ่น, การใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2561)

ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของบุคลากรในสังกัดเทศบาลตำบลทุ่งหลวงจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ปัจจัยกระบวนการ) ผลการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model ในขั้นตอนของการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการจัดแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชน พบว่าผลของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ได้แผนของการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยบูรณาการรูปแบบ CoSR Model (ตัวแทนบุคลากรท้องถิ่น, การใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2561) สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ (สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทุ่งหลวง, 2561) ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ที่มีความคิดเห็นตรงกันต่อกระบวนการอนุรักษ์ป่าชุมชน

ตามแนวทาง CoSR Model มีความเหมาะสมกับบริบทของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง และสอดคล้องกับแนวคิดของ เกษม จันทรแก้ว ที่กล่าวถึงเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ โดยการแบ่งเขต คือการแบ่งเขตหรือแบ่งกลุ่ม ประเภท ตามคุณสมบัติของทรัพยากร เพื่อให้การอนุรักษ์ได้ผล การแบ่งเขตนี้จะต้องมีการสร้างมาตรการกำกับด้วย มิฉะนั้นแล้วจะไม่เกิดผล อย่างไรก็ตามในกระบวนการเชิงปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ป่าตามแนวทาง CoSR Model จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ประชาชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ป่าในชุมชนตำบลทุ่งหลวง (เกษม จันทรแก้ว, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีพรรณ ไชยพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่า ศึกษาเฉพาะกรณี บ้านหนองห้าง ตำบลหนองห้าง อำเภอกุสินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (รวีพรรณ ไชยพันธ์, 2550)

การประเมินประสิทธิผลของการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model (ปัจจัยผลผลิต) ผลจากการสนทนากลุ่ม การประเมินผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (R : Responsibility หรือการกำหนดความรับผิดชอบ) ตามหลักทฤษฎีธรรม ด้านโอตตปปะ พบว่าโดยภาพรวมผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ป่าตามรูปแบบ CoSR Model และมีความเต็มใจในการปฏิบัติตามรูปแบบนี้ และให้ความคิดเห็นที่ตรงกันว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ทำให้เข้าใจปัญหาของพื้นที่ป่า และแนวทางของการอนุรักษ์ป่าตามรูปแบบ CoSR Model ซึ่งก็คือได้แผนของการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยบูรณาการรูปแบบ CoSR Model อีกด้านหนึ่ง คือการประเมินผลจากการกำหนดพื้นที่ความรับผิดชอบ (Zoning)(Co : Collective Consciousness หรือ การสร้างจิตสำนึกร่วม) ตามหลักทฤษฎีธรรม ด้านหิริ ในภาพรวมพบว่าบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน มีความเต็มใจที่จะนำรูปแบบ CoSR Model มาประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีการแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนออกเป็น 3 ลักษณะ และมีกิจกรรมในแต่ละเขตพื้นที่ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ที่มีความคิดเห็นตรงกันต่อกระบวนการอนุรักษ์ป่าชุมชนตามแนวทาง CoSR Model เหมาะสมกับบริบทของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง และสอดคล้องกับแนวคิดของเกษม จันทรแก้ว (2547) ที่กล่าวถึงเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ โดยการแบ่งเขต เพื่อให้การอนุรักษ์ได้ผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีพรรณ ไชยพันธ์ ที่พบว่า ควรมีการกำหนดแนวเขตป่าให้ชัดเจน (รวีพรรณ ไชยพันธ์, 2550)

สรุป

การพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รูปแบบ CoSR Model มีความเหมาะสมและจำเป็นเร่งด่วนทั้งในระดับบริบทภายในและภายนอกท้องถิ่น และบุคลากรของท้องถิ่นมีความพร้อมในการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model โดยภาพรวมผู้เข้าร่วมโครงการในการประชุมเชิงปฏิบัติการและการกำหนดพื้นที่ความรับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model สำหรับคู่มือการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนเกิดขึ้นจากผลของการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model กับเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดแผนการอนุรักษ์ป่าชุมชนร่วมกัน และกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้ชัดเจน อันจะก่อประโยชน์ให้แก่การอนุรักษ์ป่าชุมชนทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้มีความยั่งยืน มั่นคงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำความรู้ด้านการอนุรักษ์ป่าจากคู่มือการพัฒนาจิตสำนึกบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ตามรูปแบบ CoSR Model ไปถ่ายทอดในวงกว้างในระดับท้องถิ่นในลักษณะของการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ การจัดนิทรรศการ หรือการถ่ายทอดในลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ เอกสาร และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ในแนวทางการบูรณาการหลักธรรมในการอนุรักษ์ป่าที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของท้องถิ่น คือการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของอนุรักษ์ป่ามากขึ้น โดยการบรรจุแผนการพัฒนาด้านการอนุรักษ์ป่าให้ชัดเจนในแผนพัฒนาท้องถิ่นในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลของการพัฒนา โดยการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับคู่มือการอนุรักษ์ป่าตามรูปแบบ CoSR Model ซึ่งจะเกิดความร่วมมือในหลายระดับทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น ชุมชน และประชาชนในการอนุรักษ์ป่าร่วมกันโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลัก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารูปแบบการอนุรักษ์ป่าโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอื่นๆ มาบูรณาการเพื่อสร้างแนวทางการอนุรักษ์ป่าที่ยั่งยืนต่อไป และการศึกษาแบบความร่วมมือในการอนุรักษ์ป่าชุมชนร่วมกับท้องถิ่น อื่น ๆ โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบ CoSR Model

เอกสารอ้างอิง

- กรมป่าไม้. (2557). พื้นที่ป่าไม้แยกราชอาณาจักร. เรียกใช้เมื่อ 7 กรกฎาคม 2562 จาก <http://forestinfo.forest.go.th/Content/file/stat2556/Table%202.pdf>.
- เกษม จันทร แก้ว. (2547). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยพล ทรงสุนทรวงศ์. (2546). มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตัวแทนบุคลากรท้องถิ่น. (20 สิงหาคม 2561). การใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี, ผู้สัมภาษณ์)
- ตัวแทนบุคลากรท้องถิ่น. (28 สิงหาคม 2561). การใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี, ผู้สัมภาษณ์)
- ตัวแทนบุคลากรท้องถิ่น. (25 สิงหาคม 2561). การใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี, ผู้สัมภาษณ์)
- ปราชญ์ชุมชน. (18 กันยายน 2561). การใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี, ผู้สัมภาษณ์)
- ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี. (2560). รูปแบบการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรบริหารส่วนจังหวัดตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าภาคใต้ตอนบน. นครศรีธรรมราช: ก.พลการพิมพ์.
- พวงเพชร ธนสิน. (2532). การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รวีพรรณ ไชยจันทร์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่า. จังหวัดกาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทุ่งหลวง. (26 สิงหาคม 2561). การใช้รูปแบบ CoSR Model ในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี, ผู้สัมภาษณ์)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2554). นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ ฉบับ
ที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.